Maa- ja metsätalousministeriö, luonnonvaraosasto

Erityisasiantuntija Roni Selén

Asia: HE 41/2023 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2024

Kirjallinen asiantuntijalausunto valtiovarainvaliokunnan maatalousjaoston kuulemiseen 25.10.2023

Teema: Avustukset ammatti- ja vapaa-ajan kalastajille, avustusta saaneet järjestöt ja arvio myönnetyn rahan käytöstä vuosina 2022 ja 2023 (momentti 30.40.51)

Maa- ja metsätalousministeriö myöntää avustuksia momentilta 30.40.51 (K*alatalouden edistäminen*) kolmesta eri korista (1.Eduskunnan tekemät kertaluonteiset lisäykset, 2. kalatalousalan neuvontapalveluiden järjestämisestä aiheutuvat kustannukset, 3. hankeavustukset valtakunnallisiin ja muihin laajoihin kalatalouden edistämishankkeisiin).

Lisäksi ELY-keskukset myöntävät ko. momentilta avustuksia alueellisiin kalatalouden edistämishankkeisiin, joita käsiteltävinä olevat järjestöt tai niiden alueelliset jäsenjärjestöt voivat hakea.

Tässä asiantuntijalausunnossa on esitelty ainoastaan maa- ja metsätalousministeriön tekemät myönnöt kalatalousalan järjestöille vuosilta 2022 ja 2023.

Kertaluonteiset lisäykset:

Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL ry (Kertaluonteinen lisäys, 100 000 euroa (2022) + 100 000 euroa 2023))

- Avustuksen käyttö on molempina vuosina jakaantunut kolmeen aihekokonaisuuteen.

- 1) *Alan sisäinen viestintä*: Kalastusyrittäjille suunnatun ajankohtaistiedon tuottaminen ja jakaminen, yleinen tiedottaminen luonnonvaaran taloudellisesta ja kestävästä hyödyntämisestä, hyvien käytäntöjen levittäminen yrittäjille sekä kalastusyrittäjien tietotaidon lisääminen.

- 2) *Alan ulkoinen viestintä*: Kaupallisen kalastuksen viestintäsuunnitelmaa päivitetään ja kirkastetaan vuoden aikana. Viestintätoimet koordinoidaan elinkeinokalatalouden markkinointiohjelman ja kotimaisen kalan edistämisohjelman toimien kanssa. Jatketaan elinkeinojärjestöjen yhteisen tiedotuksen koordinointia.
  Viestinnän keskiössä on ammattikalastuksen rooli kaupallisen kotimaisen luonnonkalan tuottajana. Tavoitteena on mahdollistaa ammattikalastuksen jatkuminen, joka on edellytyksenä kotimaisen luonnonkalan tarjonnalle.

- 3) *Kehittämistoimet ja selvitykset*: Kehittämistoimilla ja erilaisilla selvityksillä edistetään kalastuselinkeinon uusiutumista. Hankkeen avulla edistetään myös uusien kaupallista kalastusta koskevien hankkeiden suunnittelua ja niitten käynnistymistä.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry (Kertaluonteinen lisäys, 50 000 euroa (2022))

Eduskunta lisäsi vuonna 2022 momentille 30.40.51 (*Kalatalouden edistäminen*) Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry:lle 50 000 euroa kasvavaa vapaa-ajankalastajien neuvontatarvetta varten. Tällä rahalla Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry toteutti erilaisille aikuisharrastajaryhmille räätälöidyn toiminnan kehittämisen. Muita päätoimenpiteitä olivat laajat viestintätoimenpiteet sekä järjestökoulutukset.

- Kalastusharrastukseen kannustavia, aloitteleville harrastajille suunnattuja seurapilotteja käynnistettiin eri puolella Suomea. Niistä saadut kokemukset olivat erinomaisia ja vastaavalle toiminnalle nähdään kasvavaa tarvetta. Pilottien hyvät käytännöt ja kehitetyt tuotteet on dokumentoitu ja pyritään myöhemmin jalkauttamaan laajemmin seurakentälle vaikuttavuuden kasvattamiseksi.
- Toteutettiin pääosin aikuisille kohdennettu laaja viestintäkampanja, jonka avulla lisättiin kalastusharrastuksen näkyvyyttä eri medioissa sekä kannustettiin erityisesti työikäisiä aikuisia kalastusharrastuksen pariin. Monikanavaiseen kampanjaan kuului radio-, yritys- ja vaikuttajayhteistyötä sekä kattavaa tiedotus- ja viestintätyötä kalastusharrastuksen medianäkyvyyden kasvattamiseksi. Kampanjan ansiosta kalastusharrastus näkyi ja kuului tehokkaasti ja ylläpiti kiinnostusta sitä kohtaan.
- Järjestökoulutuksissa käsiteltiin yhdistyshallinnon perusteita sekä tapahtumaviestinnän koulutusta, joiden avulla vahvistettiin tärkeää perusosaamista kalastusseuroissa ja valmiutta auttaa uusia harrastajia syventämään kalastustaitojaan. Koulutuksiin luotiin koulutusmateriaalit sekä käynnistetty koulutusten toteuttaminen koronapandemiarajoituksien helpotuttua osin myös fyysisinä tilaisuuksina.

Maa ja metsätalousministeriön myöntämät avustukset kalatalousalan neuvontapalveluiden järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin:

Avustuksia kalatalousalan neuvontapalvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin myönnetään neuvontapalveluja järjestäville tahoille. Haku on avoin ja avustuksia voidaan myöntää yleishyödyllisille oikeustoimikelpoisille yhteisöille. Käytännössä vain Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ja Kalatalouden Keskusliitto ovat hakeneet avustuksia.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry (713 000 euroa (2022) + 940 000 euroa (2023))

Hankkeiden tavoitteina ovat:

- Edistää kestävän käytön mukaista vapaa-ajankalastusta.
- Lisätä kalastusharrastuksen ja –matkailun vetovoimaa ja parantaa kalastusmahdollisuuksia.
- Edistää lasten, nuorten, perheiden ja aikuisten kalastusharrastusta.

- Viestiä tehokkaasti, laadukkaasti ja laajasti.
- Ylläpitää kalastonhoitomaksukertymää korkeana sekä pyrkiä sen lisäämiseen.

Kalatalouden Keskusliitto ry (1 107 000 euroa (2022) + 1 160 000 euroa (2023))

Hankkeiden toimenpiteinä ovat:

- Kalatalousalueiden neuvonta ja toiminnan tehostaminen.
- Osakaskuntien neuvonta ja toiminnan tehostaminen.
- Toiminta valtion kalastusmaksukertymän kasvattamiseksi.
- Kalastajien tiedottaminen ja neuvonta.
- Vapaa-ajankalastukseen liittyvät tavoitteet.

Maa- ja metsätalousministeriön myöntämät hankeavustukset valtakunnallisiin ja muihin laajoihin kalatalouden edistämishankkeisiin:

Haku on avoin ja avustuksia voivat hakea oikeustoimikelpoiset yhteisöt ja yritykset. Avustuksia siis myönnetään myös muille tahoille kuin kalastusalan järjestöille. Päätökset myönnöistä tehdään valtionavustuslain mukaan hakemusten perusteella.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry (360 000 euroa (2022) + 370 000 euroa (2023))

Vuonna 2022 järjestölle myönnettiin avustusta seuraaviin hankkeisiin:

- Kalastusohjaajaverkosto IV, 200 000 euroa.
- Haukitehdas –vapaa-ajankalastajat kosteikkokunnostajina, 55 000 euroa.
- Mimmit kalastaa, 55 000 euroa.
- Merilohen uisteluselvitys, 10 000 euroa.
- Kilpailut kalastusinnon ja –tiedon lisääjinä, 40 000 euroa.

Vuonna 2023 järjestölle myönnettiin avustusta seuraaviin hankkeisiin:

- Kalastusohjaajaverkosto V, 210 000 euroa.
- Haukitehdas –vapaa-ajankalastajat kosteikkokunnostajina, 60 000 euroa.
- Mimmit kalastaa!, 60 000 euroa.
- Kilpailut kalastusinnon ja –tiedon lisääjinä, 40 000 euroa.

Kalatalouden Keskusliitto ry (113 000 euroa (2022) + 135 000 euroa (2023))

Vuonna 2022 järjestölle myönnettiin avustusta seuraaviin hankkeisiin:

- Valtakunnallinen kalastuspäivä 2022, 40 000 euroa.
- Kalataloustoiminnan kehittämishanke KAKE 2022-2023, 73 000 euroa.

Vuonna 2023 järjestölle myönnettiin avustusta seuraaviin hankkeisiin:

- Valtakunnallinen kalastuspäivä 2023, 40 000 euroa.
- KAKARA – kalastuksenvalvonnan ja kalatalouden rakenteiden toimivuuden kehittämishanke 2023-2024, 85 000 euroa.
- FIN-FISH uudistus, 10 000 euroa